

Thiết kế dự án hiệu quả: Phân tích Tư duy phê phán

Tìm sự thật

Khi thảo luận việc giúp học sinh phát triển kỹ năng tư duy của các em, các nhà sư phạm thường lấy tư duy phê phán làm đích đến. Thuật ngữ này thường được sử dụng thường xuyên trong chu trình các thành tố của giáo dục và nhìn chung có nghĩa là hình thành ý tưởng bằng cách tìm ra những thông tin có liên quan, đánh giá thận trọng và khách quan chất lượng thông tin và thay đổi tư duy khi thông tin mới đáng tin cậy xuất hiện và thành tâm điểm chú ý của chúng ta.

Người có tư duy phê phán thường luôn hỏi “tại sao?” hay “như thế nào?” và luôn chú ý đến các thông tin có liên quan. Bên cạnh những khả năng phân tích và đánh giá thông tin có được, người có tư duy phê phán thường có tư duy mở, điều này thúc đẩy họ tìm được chân lý và rất mềm dẻo trong việc thay đổi tư duy của mình khi họ tìm được lý lẽ chính đáng cho việc thay đổi đó.

Tuy nhiên, hầu hết các luận cứ thuyết phục cho việc Dạy học tư duy phê phán là một bức tranh về hình ảnh thế giới sẽ như thế nào khi con người không có tư duy phê phán. Một hình thức tư duy không phê phán về việc nhìn thế giới xung quanh chúng ta bao gồm việc công nhận mù quáng về quảng cáo, tuyên bố chính trị, sách giáo khoa và các nguồn ẩn phẩm và vị trí của các tổ chức và cơ quan (Messina và Messina 2005). Mặc dù tư duy phê phán thường được nghĩ là phủ nhận, từ chối tin điều gì là sai, và nó cũng liên quan đến việc chấp nhận điều gì là đúng. Từ chối tin vào mọi thứ cũng chẳng tốt hơn là việc chúng ta tin vào mọi thứ.

Kỹ năng nhận thức

Vào năm 1990, một nhóm chuyên gia về tư duy phê phán tập hợp các bài viết của họ thành *bài báo cáo Delphi*. Bài báo cáo này xem xét khái niệm tư duy phê phán và khuyến nghị đưa nó vào giảng dạy.

Bài báo cáo liệt kê những kỹ năng lớn và kỹ năng phụ có trong tư duy phê phán:

Thuyết minh

- Phân loại
- Giải mã ý nghĩa
- Làm sáng tỏ các ý nghĩa

Phân tích

- Xem xét ý tưởng
- Xác định luận cứ
- Phân tích luận cứ

Đánh giá

- Đánh giá khẳng định
- Đánh giá luận cứ

Suy luận

- Hỏi chứng cứ
- Phỏng đoán các lựa chọn khác
- Rút ra kết luận

Giảng giải

- Trình bày kết quả
- Chứng minh tiến trình
- Trình bày luận cứ

Tự điều chỉnh

- Tự kiểm tra
- Tự điều chỉnh

Dạy học tư duy phê phán cho khối 6

Trong hồ sơ bài dạy [Đừng làm ô nhiễm trái đất](#) **Tiếng Anh**, học sinh khối 6 thực hành khả năng tư duy phê phán nhằm ra quyết định về lĩnh vực môi trường. Nhiệm vụ của các em là đánh giá việc tái chế ở trường và việc thực hiện xử lý vật liệu phế thải. Sau khi phân tích những phương pháp hiện hành, các đội phát triển một kế hoạch tái chế mới hoàn chỉnh với việc phân tích chi phí và các dữ liệu hỗ trợ, và trình bày kế hoạch của mình cho thầy hiệu trưởng. Trong bài trình bày cuối cùng về trách nhiệm đối với xã hội, học sinh đóng vai là những nhà thầu biến rác thải thành kho báu khi các em thay đổi các vật liệu từ nguồn chất thải và biến chúng thành loại hàng hóa hấp dẫn được bán ở hội chợ thương mại.

Để hoàn thành thành công dự án, học sinh thuyết minh thông tin các em nghe thấy và đọc được về tái chế và xử lý vật liệu phế thải. Các em phân loại các phương pháp tái chế khác nhau nhằm tìm ra các phương pháp thích hợp cho tình huống cụ thể của mình. Học sinh cũng quyết định xem thông tin quan trọng nào cần xem xét và các em lọc ra những thuật ngữ và khái niệm mà các em không hiểu.

Khi học sinh lắng nghe người khác nói và tìm thông tin từ các nguồn ấn phẩm và nguồn tài nguyên trực tuyến, các em phân tích những thông tin mà mình thu được. Các em suy nghĩ về những luận cứ về các loại tái chế khác nhau và suy nghĩ về khẳng định của mình, chứng cứ hỗ trợ cho khẳng định và kết luận được rút ra. Dựa vào những điều đã thấy trong luận cứ, học sinh đánh giá các nguồn tài nguyên của mình, phán đoán về những khẳng định hợp lý, những chứng cứ đáng tin cậy và những kết luận nào là logic. Xem [Các công cụ thể hiện chứng cứ](#) **Tiếng Anh** để tìm ra phương thức cho học sinh tư duy về đánh giá luận cứ và các quan điểm.

Khi học sinh trở nên quen với nội dung có liên quan đến tái chế và xử lý vật liệu phế thải, học sinh sẽ thực hành kĩ năng suy luận của mình bằng cách kết hợp các kiến thức đã có với những kinh nghiệm cá nhân để đặt câu hỏi về chứng cứ mà các em đang đọc. Các em cũng tư duy một cách sáng tạo bằng cách kết hợp những điều mình biết lại với nhau và rút ra kết luận về kết quả việc sử dụng các phương pháp cụ thể ở trường. Các em cũng có thể phát triển những lựa chọn mới dựa vào những điều các em đã học. Cuối cùng, học sinh truyền tải kết luận của mình dưới dạng một bài thuyết trình cho hiệu trưởng. Trong bài thuyết trình này, các em giải thích các nguồn thông tin và lý do các em ra quyết định như vậy.

Tài liệu tham khảo

Facione, P. A. (1998). *Tư duy phê phán: là gì và tại sao nó có giá trị*. Santa Clara, CA: OERI. www.insightassessment.com/pdf_files/what&why2006.pdf* **Tiếng Anh** (PDF; 22 pages)

Facione, P. A. (1990). *Tư duy phê phán: Một phát biểu của chuyên gia nhất trí về mục đích đánh giá và Dạy học trong giáo dục: Bảng tóm tắt mang tính thực hành*. Millbrae, CA: California Academic Press. www.insightassessment.com/pdf_files/DEXadobe.PDF* **Tiếng Anh** (PDF; 20 pages)

Messina, J. J. and C. M. Messina. (2005). *Tổng quan về tư duy phê phán*. Tampa Bay, FL: Coping.org